

História povodní na Dunaji v Bratislave

Prvými údajmi o veľkých povodniach na našom území v dávnej minulosti sú len znaky napr. kulminačných hladín na zachovaných budovách a zmienky v archívnych dokumentoch. Najstaršie stopy o povodni na našom najväčšom toku – Dunaji sú z roku 1012, neskôr z rokov 1210, 1344, 1466 a 1499, o ktorých sa možno domnievať, že dosiahli parametre povodní z rokov 1899 a 1954, teda povodní, o ktorých už máme informácie zásluhou pravidelného merania vodných stavov, ktoré sa začalo na sklonku 19. storočia.

Za najväčšiu povodeň za ostatných 500 rokov sa považuje povodeň z augusta 1501, ktorá bola spôsobená abnormálnymi zrážkami v celom povodí horného Dunaja. V Bratislave bola pravdepodobne najväčšia povodeň v r. 1516. Označenie výšky kulminačnej hladiny na pilieri Vydrickej brány je zároveň najstaršou zachovanou povodňovou značkou na území Slovenska. Najznámejšia povodeň v 18. storočí bola na začiatku novembra 1787, označovaná aj ako „dušičková povodeň“. Po povodni z roku 1501 sa považuje na Dunaji za druhú najväčšiu.

Celé 19. storočie bolo poznamenané ľadovými povodňami, pri ktorých nahromadené ľadové kryhy spôsobia zápchu a vzdújú hladinu. Osudnou pre Bratislavu bola tá z 5. februára 1850. Jedna zo zachovaných povodňových značiek na rohu Laurinskej a Uršulínskej v historickom jadre mesta sa nachádza 182 cm nad úroveň chodníka, čo znamená 1123 cm na vodočte Bratislava (pre porovnanie je to o 132 cm viac ako pri kulminácii povodne v auguste 2002). Povodeň spôsobila obrovské škody, pretrhala hrádze a skôr, ako ich stihli opraviť, ďalšia povodeň o tri roky neskôr spustošila Žitný ostrov.

V novodobej histórii boli najväčšie povodne v roku 1954 a 2002. Tú druhú si ešte dobre pamätáme. V marci 2002 sa na Dunaji vyskytla z hydrologického hľadiska významná povodňová situácia, ktorá bola spôsobená rýchlym topením snehu a výdatnými zrážkami v nemeckom a rakúskom povodí Dunaja. V Devíne kulminoval Dunaj 24. marca 2002 pri hladine 829 cm a prietoku 8 644 m³/s.

Intenzívne zrážky začiatkom augusta 2002 na území Nemecka a Rakúska dramaticky ovplyvnili hladinu Dunaja aj na území Slovenska. Podľa prvých prognóz hrozilo zaplavenie intravilánu Bratislavy, no transformáciu povodňovej vlny ešte nad naším územím, včasným odborným vykonaním protipovodňových zabezpečovacích prác a dobrou manipuláciou na sústave vodných diel Gabčíkovo, prietok bol udržaný v medzihrádzových priestoroch. Kulminácia Dunaja nastala v Devíne 16. augusta o 02:00 hod. pri hladine 945 cm a prietoku 10 500 m³/s, v Bratislave v ten istý deň o 04:00 hod. pri hladine 991 cm a prietoku 10 370 m³/s. Vysoká hladina Dunaja spôsobila aj spätné vzdutie na dolnom úseku rieky Morava, kde došlo k čiastočnému zaplaveniu miestnych častí Devínska Nová Ves a Devín.

Zaplavený suterén ČS Karlova Ves 15. augusta 2002

ČS Karlova Ves 15. augusta 2002

ČS Karlova Ves 15. augusta 2002

V nasledujúcich riadkoch si pripomeňme, aký priebeh mala povodeň v roku 2002 z pohľadu vtedy ešte Vodárni a kanalizácií Bratislava š.p., predchodcu BVS. Prvá povodňová vlna v marci nemala ešte taký výrazný prejav a bola prekonaná bez vážnejších následkov. Výrazne horšia situácia však nastala v auguste. Hladina Dunaja začala dramatickejšie stúpať 12. augusta, kedy bol vyhlásený I. st. povodňovej aktivity (PA) a následne aj II. st. PA.

Už o deň neskôr bol vyhlásený III., najvyšší st. PA. Prevádzka vodárenských zdrojov podlieha režimu podľa Povodňového plánu. Postupne boli odstavené z prevádzky VZ Sedláčkov ostrov, VZ Pečenský les a napokon i VZ Sihoť. Rovnako i kanalizačné ČS v Devíne a Dev. Novej Vsi. Uzatvorené boli aj všetky ľavobrežné, odľahčovacie stoky, aby sa zamedzilo spätnému vzdutiu v kanalizačnom systéme mesta. O prijímaných a realizovaných opatreniach bol priebežne informovaný Technický štáb Ústrednej povodňovej komisie. Situácia sa neustále zhoršovala, najdramatickejšia nastala 15. augusta v popoludňajších hodinách, kedy bola ČS v Karlovej Vsi vrátane káblových kanálov v TS zaplavená už natoľko, že bolo z hľadiska bezpečnosti prevádzky nevyhnutné tieto zariadenia odstaviť z prevádzky. Na druhý deň o 04:00 Dunaj v Bratislave kulminoval pri stave 991cm a postupne sa začala situácia normalizovať. 19. augusta bola situácia už natoľko stabilizovaná, že mohli začať sanačné práce, odstraňovanie následkov, likvidácia škôd a postupné čistenie a dezinfekcia objektov a zariadení zasiahnutých povodňovou vlnou. O dramatickom priebehu

História povodní na Dunaji v Bratislave (r. 1897 – 2002)

	VODNÝ STAV (CM)	PRIETOK	DÁTUM	
1	991	10 370 m ³ s ⁻¹	16. 08. 2002	
2	984	10 400 m ³ s ⁻¹	15. 07. 1954	
3	970	10 870 m ³ s ⁻¹	19. 09. 1899	
4	940	10 040 m ³ s ⁻¹	04. 08 1897	
5	924	3 640 m ³ s ⁻¹	14. 03. 1947	ľadová povodeň*
6	917	9 224 m ³ s ⁻¹	16. 06. 1965	
7	912	1 700 m ³ s ⁻¹	07. 03. 1956	ľadová povodeň*
8	888	8 715 m ³ s ⁻¹	05. 07. 1975	
9	886	8 810 m ³ s ⁻¹	17. 02. 1923	ľadová povodeň*
10	882	8 615 m ³ s ⁻¹	12. 09. 1920	
11	872	8 560 m ³ s ⁻¹	24. 03. 2002	
12	859	9 130 m ³ s ⁻¹	06. 08. 1991	
13	822	2 350 m ³ s ⁻¹	05. 03. 1940	ľadová povodeň*
14	807	7 430 m ³ s ⁻¹	09. 07. 1997	
15	806	7 315 m ³ s ⁻¹	17. 08. 1959	
16	805	7 300 m ³ s ⁻¹	06. 06. 1940	

* ľadová povodeň vzniká náhlym vzduťím hladiny ľadovým zátarasom

hu povodní vypovedajú i priložené fotografie. Na záver môžem s úľavou konštatovať, že to bola aj posledná dramatická povodňová situácia. Vďaka vybudovanej protipovodňovej ochrane vodárenských zariadení v Karlovej Vsi (súčasť protipovodňovej ochrany Bratislavy) sa obdobná situácia už nemôže zopakovať.

J. Kvetan

ČS č.1 ostrov Sihoť 15. augusta 2002